

Riigikogu Kantslei

Teie: 23.09.2026 nr Riigikogu
23.09.2026 nr 2-3/15-607;
Riigikantslei 23.09.2026 nr 7-1.2/26-
01848

Meie: 9.10.2026 nr 8-5/26/4922-2

**Vastus Riigikogu liikme Aleksandr Tšaplõgini
esitatud kirjalikule küsimusele haridus- ja
teadusministrile (KK 607)**

Austatud riigikogu liige Aleksandr Tšaplõgin

Täname Teid pöördumise eest, milles tõstatate küsimusi eestikeelsele õppele ülemineku, õppekorralduse ning õppe kvaliteedi kohta Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses. Eesti hariduspoliitika eesmärk on tagada kõigile õpilastele kvaliteetne haridus, mis võimaldab omandada nii vajalikud erialased kompetentsid kui ka eesti keele oskuse edukaks toimetulekuks edasistes õpingutes ja tööturul. Sealjuures peab eestikeelsele haridusele üleminek toetama õpilaste arengut terviklikult ega tohi vähendada õppekavaga ette nähtud erialaste õpiväljundite saavutamise võimalusi.

Haridus- ja Teadusministeerium jälgib riiklikes kutseõppeasutustes õigusaktide täitmist, õppe kvaliteeti ning reformide rakendamist erinevate seire-, analüüsi- ja järelevalvemeetmete kaudu. Teie pöördumises esitatud küsimused puudutavad nii konkreetse kooli õppekorraldust kui ka eestikeelsele õppele ülemineku laiemat mõju kutsehariduse kvaliteedile. Allpool vastame Teie küsimustele olemasoleva teabe ja kehtiva õigusruumi alusel.

1. Kas pöördumises kirjeldatud õppeprotsessi korraldus Ida-Viru Kutsehariduskeskuses vastab Haridus- ja Teadusministeeriumi nõuetele ning kinnitatud õppekavadele?

Antud seletusest ei ilmne otsest vastuolu Ida-Virumaa KHK õppekorralduse ja kutseharidust reguleerivate õigusaktidega (kutseõppeasutuse seadus ja selle rakendusaktid).

Kutseõppeasutustel on õppekava ja tunniplaani kujundamisel ulatuslik autonoomia. Võõrkeelte õpetamine või õppepäevade pikkus ei anna alust pidada õppekorraldust õigusvastaseks. Kutsehariduses toimub õpe riiklikult registreeritud kooli õppekava alusel, millele kool on loonud rakenduskava. Kooli õppekava koostamise aluseks on kutseharidusstandard(id) ja kutsekeskhariduse puhul ka riiklikud õppekavad, kus on määratud proportsioonid põhi-, üldharidus- ja valikõpingutele. Õppekava lõpetamise tingimus on, et kõik õppekavas sh erialasete põhiõpingute õpiväljundid on saavutatud.

2. Kas ministeerium peab otstarbekaks täiendavate võõrkeelte õpetamist õpilastele, kes ei ole veel saavutanud eesti keeles B2-taset?
3. Miks ei kasutata neid tunde riigikeele edasiseks täiendamiseks?

Ministeerium peab oluliseks, et kutseõppe kui ka kutsekeskhariduse õpilased omandaksid nii erialased kompetentsid kui ka eesti keele oskuse tasemel, mis toetab nende edasist õppimist ja tööturul toimetulekut Eestis. Kooli kutseõppe õppekavad koostatakse kutseharidusstandardi ja kutsestandardite või sotsiaalpartnerite sisendi alusel ning sisaldavad ka võõrkeele õpinguid.

Samas ei sätesta kehtivad õigusaktid, et enne täiendavate võõrkeelte õpetamist peab õpilane tingimata olema saavutanud eesti keeles B2-taseme. Samuti ei ole õigusaktides kehtestatud nõuet, mis välistaks teiste võõrkeelte õpetamise õpilastele, kelle eesti keele oskus on B1-tasemel. Koolil on õigus kujundada õppekava ning pakkuda valikõpinguid vastavalt õppekava eesmärkidele ja õpilaste vajadustele tingimusel, et tagatakse õppekavas ette nähtud õpiväljundite saavutamine. Kool peab hindama, missugune on jõukohane ja otstarbekas eesti keele teise keelena ja võõrkeelte õppe korraldus, kas tuleks esmalt panna rõhk eesti keele teise keelena ning esimese võõrkeele õppele ning edaspidi liikuda edasi ka teise võõrkeelega, mis on õppekavas kohustuslik.

Kutseõppe õppekavade koostamise aluseks on enamasti kutsestandardid, seetõttu on kooli õppekava koostamisel lähtutud ka kutsestandardis toodud keeleoskuse nõudest. 4. taseme kutsestandardite puhul on see enamasti B1, teeninduserialadel B2.

Kutsekeskhariduse (KKH) puhul tuleks jällegi vahet teha 3-aastastel õppekavadel ja uuel KKH mudelil põhinevatel 4-aastastel õppekavadel. 3-aastaste KKH õppekavade puhul ei ole eesti keele oskustase riiklikult määratud, kuid kuna KKH üldharidusõpingute moodulite koostamise aluseks on olnud gümnaasiumi riiklik õppekava, siis vaikimisi eeldatakse, et eesti keelt õpetatakse vähemalt B1 tasemel. Uue KKH mudeli kohaselt on võimalik pakkuda õpilastele nende valikõpingute raames nende vajadustest lähtuvalt ka eesti keele õpet. Võõrkeelte õppe osas on jällegi oluline lähtuda ühelt poolt õpilase poolt eelnevalt õpitud võõrkeeltest ja teisalt ka kutsealal enam kasutatavatest võõrkeeltest.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus pakub reeglina B2 tasemel inglise keelt ja B1 tasemel soome, saksa või itaalia keelt. Kool lähtub võõrkeelte pakkumisel nii kooli võimalustest kui ka õpilaste profiilist ja soovist.

2026. aasta sügisel kutsekeskhariduses alustanud õpilaste õppetöö algas 1. septembril. Kooli seletuste kohaselt moodustati kaks rühma põhikooli lõpueksamite tulemuste alusel: esimesse rühma arvati õpilased, kes alustasid intensiivset eesti keele õpet ning teise rühma arvati õpilased, kelle eesti keele oskus vastas lõpueksamite tulemuste põhjal vähemalt 60% tasemele ja kelle emakeel on eesti keel. Koolile on antud suunised, et fookus eesti keele õppele peab jätkuma läbivalt ka kõigis põhiõpingute moodulites. Nii toetatakse eesti keele oskuse arengut koos õppekavas ette nähtud eriala ja teiste üldharidusõpingute õppimisega.

See, missugune on kooli lähenemisviis õpilaste suhtes, kes ei valda eesti keelt B-2 tasemel ning kas see on otstarbekas, sõltub konkreetsest õppekavast ja õpilaste vajadustest. Ministeeriumi hinnangul on eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis oluline, et õpilastel oleks võimalus oma eesti keele oskust edasi arendada ning et keeleõpe toetaks nende edukat erialaõpet, õpingute lõpetamist ja tööturule sisenemist. Täiendavate võõrkeelte õpetamine ei tohi vähendada õpilaste

võimalusi saavutada õppekava edukaks läbimiseks ja edasiseks õppeks vajalikku eesti keele oskust.

Kokkuvõttes ei ole täiendavate võõrkeelte õpetamine KKH õpilastele vastuolus ei ministeeriumi eesmärkide ega õigusaktidega. Oluline on, et koolil oleks õpilast toetav õppekorraldus ehk kuidas ja millal õpilastele täiendavaid võõrkeeleõpinguid pakutakse. Oleme nõus, et eestikeelsele õppele ülemineku fookuses peab ja ongi koolis rõhk eesti keele oskuse omandamisel. Samas tuleb mõista, et keskharidus on haridustaset tõstev haridusliik ja selle eelduseks on laiemad teadmised ja oskused sh ka võõrkeelte õpe, mis toetavad õpilast isikliku ja tööeluga hakkamasaamist elukaare üleselt mitte üksnes õpingute kestel.

4. Kui palju tunde nädalas saavad vastavate erialade õpilased Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses otseselt erialaste ainete ja praktika raames ning kuidas on see osakaal muutunud võrreldes varasemate õppeaastatega?

Kutseõppes mõõdetakse õppe mahtu Eesti kutsehariduse arvestuspunktides (EKAP), mitte nädalatundides. Üks EKAP vastab 26 tunnile õppija tööle (sh iseseisev töö). Nädalane tunnikoormus sõltub kooli õppekorraldusest, sh tunniplaanist. Ühes õppeaastas on vähemalt 40 õppenädalat. Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses on EKAP jaotunud kõikides kutsekeskhariduse õppekavades 20 kontakttunniks ja 6 isesiseva töö tunniks ning nädalas on keskmiselt 30 kontakttundi. See proportsioon ei ole aastatega muutunud.

Kutseharidusstandard sätestab, et statsionaarses õppes on juhendatud tegevusel (milleks on kontaktõpe) suurem osakaal kui iseseisval töö. Seega on kutsekeskhariduse õppekava rakendamisel koolil üsna suur paindlikkus määrata kontaktõppe maht, mis on õpilase jaoks jõukohases tasakaalus ning võimaldab saavutada nii kutse- kui ka keskhariduse õpiväljundeid. Võrreldes varasema kutsekeskhariduse õppekava struktuuriga on erialaste õpingute (sh praktika) õppe maht vähenenud üksnes 2 EKAP-i võrra (52 tundi). Samas on erialaste õpingute seest välja toodud üldharidusõpingud mahus 30 EKAP-it ja antud võimalus suuremas ulatuses keskenduda erialaste oskuste omandamisele. Uues kutsekeskhariduse õppekava struktuuris on loodud eraldi üldharidusõpingute moodulid, mille maht on varasemast 50 EKAP-it suurem.

5. Milliste õigusnormidega reguleeritakse 16-aastaste kutseõppeasutuste õpilaste õppepäeva maksimaalset pikkust? Kas tundide korrapärane toimumine kella 8:15-st kuni 17:00-ni on lubatav?

Kehtiv õigus ei sätesta kutseõppeasutuse õpilase õppepäeva maksimaalset pikkust ega õppetöö korraldamise kellaaegu. Vastavad küsimused on reguleeritud kooli õppekorralduseeskirjas ja tunniplaanis. Samas tuleb koolil õppekorraldust planeerides arvestada õpilaste tervise ja heaoluga ning piisava puhkeaja tagamisega. Seega, ei ole tundide toimumine kella 8:15-st kuni 17:00-ni keelatud.

6. Kes vastutab tunniplaanide koostamise eest ja miks ei ole seda kooskõlastatud õpilastele korraldatud transpordi graafikuga? Kas ministeerium peab normaalseks olukorda, kus buss väljub kell 16:00, kuid tunnid lõpevad kell 17:00?

Õppetöö korraldamise eest sh tunniplaanide koostamise eest, vastutab kool. Tundide ajad kajastuvad õppekorralduseeskirjas, mis kinnitatakse kooli nõukogu poolt enne õppetöö algust

ning see info on avalikult kättesaadav kooli kodulehelt.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusest saadud info kohaselt koostab tunniplaani õppekorralduse peaspetsialist, kelle vastutada on ka õpilaste transpordi graafik.

7. Kas ministeerium peab mõistlikuks tunniplaani, mille kohaselt on õpilastel pärast teist paari kahe paari pikkune vaheaeg, misjärel nad peavad jääma kooli ühe päeva lõpus toimuva tunni pärast?

Kutseõppeasutuses ei koostata tunniplaani terveks aastaks ja õppeperioodides võib tunniplaani ülesehitus muutuda vastavalt õppekava ülesehituse loogikale. Valikmooduleid saab õpilane valida oma soovidest ja huvidest lähtuvalt, mis tingib selle, et valikmooduli õppegrupis õpib õpilasi erinevatelt erialadelt (nt keele moodulid). See võib raskendada mõne valdkonna sujuva tunniplaani ülesehitust teatud õppe perioodil. Ka kooli seletuste kohaselt on 5. tunnipaari erandlik ning tingitud asjaolust, et tunnis osalevad eri gruppide õpilased.

Kool on kujundanud Jõhvi ja Narva raamatukogude juurde lugemissaalid, kus õpilane saab sisukalt aega veeta. Samuti on kool õpilastele loonud võimalused tegeleda iseseisva töö õpiülesannete lahendamisega ning muusikaga. Samuti on kavandatud koolipäeva lõppu huviringide tegevused.

Nendele õpilastele, kes on seotud õppetööga 5. tunnipaari ajal, on tagatud hilisema bussipileti kompenseerimine. See info on õpilaste ja nende vanemateni ka viidud.

Kool tõdeb, et Jõhvi õppekoha tunniplaanis esineb olukordi, kus õppijatel on 1.–2. ja 5. tunnipaari ajal n-ö valikmooduli tunnid (inglise keel, matemaatika, itaalia keel). 3. ja 4. tunnipaari puudumisel on õpetaja haigestunud. See on erandlik ja ka kooli jaoks murekoht. Kooli juhtkond on murekohtadest teadlik ning teeb kõik endast sõltuva, et n-ö auke tunniplaanis ei oleks. Kutseõppeasutustes võib olla praktilisi erialaseid tunde rohkem kui üks tunnipaar.

8. Kui palju õpilasi astus Ida-Viru Kutsehariduskeskusesse õppeaastatel 2023/24, 2024/25 ja 2025/26 ning kui palju neist katkestas õpingud enne eriala omandamist? Palun esitada andmed eraldi iga õppeaasta ja võimaluse korral õppekavade kaupa.
9. Kas ministeeriumile on teada, kui palju õpingud katkestanud õpilasi jätkas haridusteed teistes õppeasutustes ja kui palju langes täielikult haridussüsteemist välja?

Vastusele lisatud tabel 1.

2023/24 õppeaastal Ida-Virumaa kutsehariduskeskusesse vastuvõetutest on katkestanud õpingud 32% ning neist katkestanutest on praeguseks õpinguid jätkanud 36%.

2024/25. ja 2025/26. õppeaastal vastuvõetute seas on katkestanute osakaal madalam (vastavalt 29% ja 24%), kuid tulemuse tõlgendamisel tuleb arvestada, et nende õpingute algusest on möödunud vähem aega ning katkestamise risk ei ole veel täielikult realiseerunud.

Õppetasemete lõikes paistab silma, et neljanda ja viienda taseme jätkuõppes on katkestanute osakaal madalam (katkestajaid on 9-18%), samas kui katkestanute hulgas on õpinguid jätkanute osakaal märkimisväärselt kõrgem jällegi kutsekeskhariduse puhul (50-70% katkestajatest

jätkab õpinguid).

Juhime täiendavalt tähelepanu, et õppimiskohustuse rakendumisega muutub alates 2026/2027. õppeaastast õpinguid jätkavate noorte toetamine ja nõustamine senisest veelgi olulisemaks. Väljalangemisohu korral tuleb koos noore ja tema vanematega leida sobiv lahendus, mis võimaldab noorel õpinguid jätkata. Võimalusi on mitmeid: koostada individuaalne õppekava ja kohandada õppimise tempot vastavalt noore vajadustele, vahetada kutsekeskharidusõpe erialaõppe vastu või jätkata õpinguid hoopis teises valdkonnas.

Riigi eesmärk on, et iga noore raskusi märgataks ning talle pakutaks piisavat tuge ka õpingute kestel. Õppimine nõuab pingutust ja võib aeg-ajalt valmistada raskusi, kuid kooli ja pere koostöös saab aidata noorel neist üle saada ning leida talle jõukohase tee õpingute jätkamiseks.

10. Kuidas on muutunud Ida-Viru Kutsehariduskeskuse õpilaste väljalangevuse näitaja pärast kutsehariduse üleminekut eestikeelsele õppele?

Eestikeelsele õppele üleminek hakkas järk-järgult alates 2024/25. õppeaastast. Praegu olemasolevate EHIS-e andmete põhjal ei ole põhjust väita, et eestikeelsele õppele üleminek oleks Ida-Viru Kutsehariduskeskuses suurendanud õpilaste väljalangevust. Vastupidi, katkestanute osakaal on langenud:

- 2023/24: **32,4%**
- 2024/25: **28,7%**
- 2025/26: **24,0%**

Seega on väljalangevus kolme järjestikuse vastuvõtuaasta lõikes vähenenud kokku umbes 8 protsendipunkti.

11. Kas ministeerium on viimase kahe aasta jooksul kontrollinud õppe kvaliteeti ja õppeprotsessi korraldust Ida-Viru Kutsehariduskeskuses? Kui jah, siis millised puudused tuvastati ja millised ettekirjutused tehti õppeasutuse juhtkonnale?

Haridus- ja Teadusministeerium viis Ida-Viru Kutsehariduskeskuses läbi teenistusliku järelevalve, mille tulemused kinnitati 2023. aastal. Järelevalves tuvastati puudusi õpilaste vastuvõtu korralduses, õpilaste tugisüsteemide rakendamises, eestikeelse õppe korralduses, õppekavade täitmisel ning õpetajate kvalifikatsiooni- ja keelenõuete täitmisel. Koolile tehti puuduste kõrvaldamiseks ettekirjutused ning ministeerium on jälginud nende täitmist tavapärase koolipidaja järelevalve raames.

Viimase kahe aasta jooksul ei ole ministeerium läbi viinud uut samalaadset terviklikku teenistuslikku järelevalvet. Samas on leitud koolile uus juht ja toetatud igakülgset muutuste ellukutsumist. Kooli ja koolipidaja ühine eesmärk on tagada Ida- Virumaal kõrge kvaliteediga eesti keelne kutseharidus, mis annab igale lõpetajale head teadmised ja oskused tööturul jätkamiseks või edasiõppimiseks.

12. Kuidas kontrollib ministeerium, et üleminek eestikeelsele haridusele ei tooks kaasa olukorda, kus formaalselt täidetakse reformi nõudeid, kuid tegelikult saavad õpilased vähem erialaseid teadmisi ning osa noori lahkub üldse haridussüsteemist ilma erialata?

Haridus- ja Teadusministeeriumi eesmärk on tagada, et eestikeelsele õppele üleminek ei oleks üksnes formaalne nõuete täitmine, vaid toetaks samaaegselt nii riigikeele omandamist, erialaste

oskuste kujunemist kui ka õppijate edukat lõpetamist ja tööturul rakendumist.

Ministeerium jälgib selle eesmärgi saavutamist mitme näitaja alusel, sealhulgas:

- õppijate vastuvõttu, õpingute katkestamist ja lõpetamist;
- kutseeksamite ja muude lõpuhindamiste tulemusi;
- edasiõppimise ja tööturule siirdumise näitajaid;
- vajadusel viiakse läbi õppe kvaliteedi ning õigusaktide nõuetele vastavuse kontrolli järelevalve kaudu.

Kui ilmneb, et eestikeelsele õppele üleminekuga kaasneb ulatuslik õpingute katkestamine, õpitulemuste langus või olukord, kus õpilased lahkuvad haridussüsteemist ilma kvalifikatsiooni omandamata, käsitleb ministeerium seda olulise riskina reformi eesmärkide saavutamisele. Sellisel juhul analüüsitakse põhjuseid ning rakendatakse täiendavaid tugimeetmeid ja vajadusel järelevalvemeetmeid kooli tegevuse üle. Seejuures tuleb tegeliku mõju hindamisel tugineda õpilaste tulemuste ja haridustee jätkumise andmetele, mitte üksnes formaalsetele õppekeele näitajatele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristina Kallas
minister

Lisa: Tabel 1 Ülevaade Ida-Virumaa kutsehariduskeskusesse aastatel 2023/24-2025/26 vastuvõetutest